

رسالی آموزشی ۲

احکام معاملات

مطابق با فتاویٰ مرجع عالی قدر حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (مد ظله العالی)

فقه روز

وابسته به انتشارات انقلاب اسلامی

مقدمه

مجموعه‌ای که در اختیار دارید، حاوی مسائل مهم و مورد ابتلاء در ابواب عبادات و معاملات است که مطابق با فتاوی مرجع عالی‌قدر حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (دام‌ظله‌العالی) می‌باشد که بنا به درخواستهای مکرر از سوی علماء و فضلاء و مقلدین، توسط انتشارات فقه روز به طبع رسیده و در اختیار عموم مؤمنین و علاقمندان قرار می‌گیرد.

در این مجموعه آموزشی، علاوه بر موارد موجود در رساله‌ی «أجوبة الإستفتاءات»، استفتائات جدید نیز اضافه گردید و در دروس مربوط به احکام معاملات از جزوه‌های دروس خارج فقه^۱ معظم‌له نیز بهره گرفته شده تا بر غنای آموزشی مجموعه، برطبق اسلوب و بیان معظم‌له افزوده گردد.

مجلد اول این مجموعه شامل احکام عبادات در ابواب تقلید، طهارت، نماز، روزه، خمس، انفال، جهاد، امر به معروف و نهی از منکر و در ضمن ۷۷ درس و مجلد دوم آن شامل احکام معاملات جایز و حرام و در ضمن ۸۲ درس می‌باشد. تدوین دروس مزبور به نحوی انجام گرفته است که نفع آن عام و بهره‌گیری از آن برای همگان آسان باشد.

شایان ذکر است که دفتر استفتائات معظم‌له این رساله آموزشی را مورد تأیید و عمل به آن را مجزی اعلام نموده‌اند.

از تمامی عزیزانی که ما را در تهیه این مجموعه یاری نموده‌اند صمیمانه تشکر می‌کنیم. خداوند متعال به همه‌ی ما توفیق عمل به احکام اسلام و قرآن و سنت پیامبر اکرم (صلی‌الله علیه و آله و سلم) و ائمه طاهرين (علیهم‌السلام) را عنایت فرماید.

و من الله التوفیق

۱. در متن کتاب منظور از «ج» جزوه درس خارج فقه مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی) می‌باشد.

فهرست مطالب

۱.....	بخش اول: معاملات حرام
۳.....	درس ۱: معاملات محرمة
۴.....	فصل اول: معاملات نجس
۴.....	گفتار اول: معامله عین نجس
۴.....	۱. میته
۴.....	۲. خون
۴.....	۳. خمر (شراب)
۶.....	۴. خوک
۷.....	درس ۲: فصل اول: معاملات نجس (۲)
۷.....	گفتار دوم: معامله شیء متنجس
۷.....	۱. شیء متنجس از جهت امکان تطهیر، به دو صورت است:
۷.....	۲. اعتبار و عدم اعتبار قصد منفعت حلال در مبيع متنجس
۹.....	۳. اعلام نجاست متنجس
۹.....	۴. تفریر جاهل
۱۲.....	درس ۳: فصل دوم: معامله شیئی که در راه حرام صرف می شود (۱)
۱۲.....	گفتار اول: منافع معمولی و متعارف آن شیء حرام است
۱۲.....	۱. بت و صلیب
۱۴.....	۲. آلات قمار
۱۴.....	۳. اوراق جعلی
۱۵.....	۴. آلات لهو
۱۶.....	۵. ظروف طلا و نقره

- درس ۴: فصل دوم: معامله شیئی که در راه حرام مصرف می‌شود (۲) ۱۸
- گفتار دوم: شیء دارای منافع حلال و حرام بوده و قصد بایع و مشتری ۱۸
- درس ۵: فصل دوم: معامله شیئی که در راه حرام صرف می‌شود (۳) ۲۱
- گفتار سوم: شأن آن شیء استفاده در حرام است ۲۱
- فروش سلاح به دشمنان دین ۲۲
- خرید و فروش سلاح از وظایف دولت اسلامی است ۲۳
- درس ۶: فصل سوم: معامله شیئی که منفعت مورد اعتنا ندارد ۲۵
- درس ۷: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۱) ۲۹
- گفتار اول: تدلیس در معاملات ۲۹
- گفتار دوم: تزیین حرام ۳۱
- گفتار سوم: تشبه مرد به زن و بر عکس ۳۱
- درس ۸: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۲) ۳۳
- گفتار چهارم: کم فروشی (تطفیف) ۳۳
- درس ۹: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۳) ۳۸
- گفتار پنجم: تنجیم ۳۸
- درس ۱۰: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۴) ۴۱
- گفتار ششم: کهنات ۴۱
- درس ۱۱: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۵) ۴۳
- گفتار هفتم: سحر ۴۳
- درس ۱۲: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۶) ۴۶
- گفتار هشتم: کسب درآمد با چیزی که مصل است ۴۶
- درس ۱۳: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۷) ۵۰
- گفتار نهم: رشوه ۵۰
- مبحث اول: حرمت رشوه ۵۰
۱. رشوه در باب قضا (حکم) ۵۰
۲. رشوه در غیر باب قضا ۵۲
- درس ۱۴: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۸) ۵۵
- گفتار نهم: رشوه ۵۵
- مبحث دو مهدیه ۵۵
- درس ۱۵: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۹) ۵۹
- گفتار نهم: رشوه ۵۹

۵۹	مبحث سوم: اجرت قاضی
۶۰	مبحث چهارم: معامله محاباتی
۶۲	درس ۱۶: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۱۰)
۶۲	گفتار دهم: سب مؤمن
۶۵	درس ۱۷: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۱۱)
۶۵	گفتار یازدهم: غیبت
۶۵	مبحث اول: تعریف غیبت
۶۹	درس ۱۸: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۱۲)
۶۹	گفتار یازدهم: غیبت
۶۹	مبحث دوم: شرایط تحقق غیبت یا حرمت آن
۷۳	درس ۱۹: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۱۳)
۷۳	گفتار یازدهم: غیبت
۷۳	مبحث سوم: استماع غیبت
۷۶	درس ۲۰: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۱۴)
۷۶	گفتار یازدهم: غیبت
۷۶	مبحث چهارم: مستثنیات حرمت غیبت
۸۲	درس ۲۱: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۱۵)
۸۲	گفتار دوازدهم: کذب
۸۲	مبحث اول: معنای کذب و صدق
۸۷	درس ۲۲: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۱۶)
۸۷	گفتار دوازدهم: کذب
۸۷	مبحث دوم: حکم کذب
۸۹	گفتار سیزدهم: نمایی
۹۰	درس ۲۳: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۱۷)
۹۰	گفتار چهاردهم: قمار
۹۱	۱. بازی با آلات قمار
۹۱	۲. بازی با غیر آلات قمار
۹۶	درس ۲۴: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۱۸)
۹۶	گفتار پانزدهم: غش
۹۶	مبحث اول: معنای غش
۱۰۰	درس ۲۵: فصل چهارم: معامله با عمل محرم (۱۹)

۱۰۰	گفتار پانزدهم: غش
۱۰۰	مبحث دوم: حکم معامله مغشوش
۱۰۳	درس ۲۶: فصل چهارم: معامله با عمل محرّم (۲۰)
۱۰۳	گفتار شانزدهم: نجش
۱۰۶	درس ۲۷: فصل چهارم: معامله با عمل محرّم (۲۱)
۱۰۶	گفتار هفدهم: غنا
۱۰۶	مبحث اول: معنای غنا
۱۱۱	درس ۲۸: فصل چهارم: معامله با عمل محرّم (۲۲)
۱۱۱	گفتار هفدهم: غنا
۱۱۱	مبحث دوم: حرمت غنا
۱۱۷	درس ۲۹: فصل چهارم: معامله با عمل محرّم (۲۳)
۱۱۷	گفتار هفدهم: غنا
۱۱۷	مبحث سوم: احکام غنا
۱۲۰	درس ۳۰: فصل چهارم: معامله با عمل محرّم (۲۴)
۱۲۰	گفتار هجدهم: آلات لهو و موسیقی
۱۲۸	درس ۳۱: فصل چهارم: معامله با عمل محرّم (۲۵)
۱۲۸	گفتار نوزدهم: رقص
۱۳۰	درس ۳۲: فصل چهارم: معامله با عمل محرّم (۲۶)
۱۳۰	گفتار بیستم: کمک به ظالم
۱۳۲	درس ۳۳: فصل چهارم: معامله با عمل محرّم (۲۷)
۱۳۲	گفتار بیست و یکم: تصویر
۱۳۴	درس ۳۴: فصل چهارم: معامله با عمل محرّم (۲۸)
۱۳۴	گفتار بیست و دوم: ربا
۱۳۷	بخش دوم: معاملات جایز
۱۳۹	درس ۳۵: فصل اول: خرید و فروش (۱)
۱۳۹	گفتار اول: شرایط صحت معامله
۱۴۳	درس ۳۶: فصل اول: خرید و فروش (۲)
۱۴۸	درس ۳۷: فصل اول: خرید و فروش (۳)
۱۴۸	گفتار دوم: اولیای تصرف
۱۵۳	درس ۳۸: فصل اول: خرید و فروش (۴)

فهرست مطالب | ک

گفتار سوم: انواع خرید و فروش (۱).....	۱۵۳
درس ۳۹: فصل اول: خرید و فروش (۵).....	۱۵۶
گفتار سوم: انواع خرید و فروش (۲).....	۱۵۶
درس ۴۰: فصل اول: خرید و فروش (۶).....	۱۶۱
گفتار چهارم: حق شفعه.....	۱۶۱
درس ۴۱: فصل اول: خرید و فروش (۷).....	۱۶۶
گفتار پنجم: خیارات (۱).....	۱۶۶
درس ۴۲: فصل اول: خرید و فروش (۸).....	۱۷۱
گفتار پنجم: خیارات (۲).....	۱۷۱
درس ۴۳: فصل اول: خرید و فروش (۹).....	۱۷۶
گفتار پنجم: خیارات (۳).....	۱۷۶
درس ۴۴: فصل اول: خرید و فروش (۱۰).....	۱۷۹
گفتار ششم: قبض و تسلیم جنس و عوض.....	۱۷۹
درس ۴۵: فصل دوم: صلح.....	۱۸۳
درس ۴۶: فصل سوم: اجاره (۱).....	۱۸۶
گفتار اول: اقسام اجاره و شرایط آن.....	۱۸۶
گفتار دوم: احکام اجاره.....	۱۸۸
درس ۴۷: فصل سوم: اجاره (۲).....	۱۹۱
گفتار سوم: موارد جواز فسخ اجاره.....	۱۹۱
درس ۴۸: فصل سوم: اجاره (۳).....	۱۹۴
گفتار چهارم: موارد بطلان اجاره.....	۱۹۴
درس ۴۹: فصل چهارم: شرکت (۱).....	۱۹۷
گفتار اول: تعریف و اسباب شرکت.....	۱۹۷
گفتار دوم: شرکت عقدیه (عنان):.....	۲۰۰
مبحث اول: شرایط شرکت عقدیه.....	۲۰۱
مبحث دوم: شرکت‌های عقدی باطل.....	۲۰۱
درس ۵۰: فصل چهارم: شرکت (۲).....	۲۰۳
مبحث سوم: شرکت عقدی صحیح (شرکت عنان).....	۲۰۳
مبحث چهارم: احکام شراکت.....	۲۰۴
درس ۵۱: فصل پنجم: رهن (۱).....	۲۰۷
گفتار اول: تعریف رهن.....	۲۰۷

۲۰۸	گفتار دوم: شرایط رهن
۲۰۸	مبحث اول: شرایط رهن و مرتهن
۲۰۸	مبحث دوم: شرایط تحقق رهن و صحت آن
۲۱۰	درس ۵۲: فصل پنجم: رهن (۲)
۲۱۰	مبحث سوم: شرایط مرهون (گروبی)
۲۱۳	درس ۵۳: فصل پنجم: رهن (۳)
۲۱۳	مبحث چهارم: شرایط دین یا مالی که برای آن گرو قرار داده‌اند
۲۱۵	درس ۵۴: فصل پنجم: رهن (۴)
۲۱۵	گفتار سوم: شرایط جواز فروش رهن (گروبی)
۲۱۸	درس ۵۵: فصل پنجم: رهن (۵)
۲۱۸	گفتار چهارم: حقوق مرتهن و رهن
۲۲۲	گفتار پنجم: یکی بودن رهن و تعدد مرتهن و بالعکس، با اشتراک در یک گروبی
۲۲۵	درس ۵۶: فصل ششم: وکالت
۲۲۹	درس ۵۷: فصل هفتم: وقف (۱)
۲۲۹	گفتار اول: تعریف و اقسام وقف
۲۳۰	گفتار دوم: شرایط وقف
۲۳۲	گفتار سوم: قبض در وقف (۲۰۹۱)
۲۳۵	درس ۵۸: فصل هفتم: وقف (۲)
۲۳۵	گفتار چهارم: متولی و ناظر وقف
۲۴۰	درس ۵۹: فصل هفتم: وقف (۳)
۲۴۰	گفتار پنجم: فروش و معامله مال وقف شده
۲۴۶	درس ۶۰: فصل هفتم: وقف (۴)
۲۴۶	گفتار ششم: غصب وقف و ضامن بودن نسبت به خسارات وارده
۲۴۷	گفتار هفتم: معلوم نبودن جهت وقف
۲۵۰	درس ۶۱: فصل هشتم: صدقه
۲۵۳	درس ۶۲: فصل نهم: وصیت (۱)
۲۵۳	گفتار اول: تعریف و اقسام وصیت
۲۵۵	گفتار دوم: موارد وجوب وصیت کردن
۲۵۷	درس ۶۳: فصل نهم: وصیت (۲)
۲۵۷	گفتار سوم: شرایط وصیت
۲۶۲	درس ۶۴: فصل نهم: وصیت (۳)

فهرست مطالب

۲۶۲	گفتار چهارم: نحوه عمل به وصیت
۲۶۶	درس ۶۵: فصل نهم: وصیت (۴)
۲۶۶	گفتار پنجم: نحوه عمل به وصایای متعدد در یک وصیت‌نامه
۲۷۲	درس ۶۶: فصل دهم: نذر، قسم و عهد
۲۷۲	گفتار اول: نذر
۲۷۶	گفتار دوم: قسم
۲۷۸	گفتار سوم: عهد
۲۷۹	درس ۶۷: فصل یازدهم: مضاربه (۱)
۲۷۹	گفتار اول: شرایط صحت عقد مضاربه
۲۸۲	گفتار دوم: فسخ یا بطلان مضاربه
۲۸۵	فصل ۶۸: فصل یازدهم: مضاربه (۲)
۲۸۵	گفتار سوم: احکام مربوط به عامل
۲۹۲	فصل ۶۹: فصل دوازدهم: قرض
۲۹۷	فصل ۷۰: فصل سیزدهم: دین (۱)
۲۹۷	انواع دین
۳۰۰	فصل ۷۱: فصل سیزدهم: دین (۲)
۳۰۴	فصل ۷۲: فصل چهاردهم: ودیعه (۱)
۳۰۴	گفتار اول: تعریف و شرایط ودیعه
۳۰۹	فصل ۷۳: فصل چهاردهم: ودیعه (۲)
۳۰۹	گفتار دوم: موارد لزوم رد ودیعه به صاحب آن
۳۱۳	فصل ۷۴: فصل پانزدهم: عاریه
۳۱۳	شرایط عاریه‌دهنده
۳۱۴	شرایط عاریه‌گیرنده
۳۱۸	درس ۷۵: پوشش
۳۱۸	۱. لباس شهرت
۳۱۸	۲. پوشش در مقابل نامحرم
۳۲۰	۳. لباسی که ترویج فرهنگ کفر و شرک است
۳۲۳	درس ۷۶: احکام نگاه کردن
۳۲۳	نگاه مرد به غیر همسر
۳۲۷	درس ۷۷: مسایل پزشکی (۱)
۳۲۷	۱. جلوگیری از بارداری

- ۲۲۸..... ۲. سقط جنین
- ۲۳۰..... ۳. تلقیح مصنوعی
- ۲۳۰..... ۴. تغییر جنسیت
- ۲۳۳..... درس ۷۸: مسایل پزشکی (۲)
- ۲۳۳..... ۵. تشریح میت
- ۲۳۴..... ۶. پیوند اعضا
- ۲۳۵..... ۷. ختنه
- ۲۳۶..... درس ۷۹: مسایل پزشکی (۳)
- ۲۳۶..... آموزش پزشکی
- ۲۳۸..... درس ۸۰: تعلیم و تعلم
- ۲۴۱..... درس ۸۱: حقوق چاپ، تألیف و کارهای هنری
- ۲۴۲..... درس ۸۲: احیای مناسبت‌های مذهبی و ملی
- ۲۴۳..... عزاداری و مدیحه‌سرایی شرعی
- ۲۴۴..... اعیاد مذهبی و ملی
- ۲۴۵..... حضور در مجلس معصیت